

**Справа «Шмауцер, Умлауфт, Градінгер,Прамшталер, Палаоро, Пфармайєр
проти Австрії» (Schmautzer, Umlauf, Grading, Pramstaller,
Palaoro & Pfarmaier v. Austria)**

У рішенні, ухваленому 23 жовтня 1995 року у справі «Шмауцер та інші проти Австрії», Суд визнав, що:

- було порушено ч. 1 ст. 6 Конвенції;
- мало місце порушення ст. 4 Протоколу № 7 у справі Градінгера.

Відповідно до ст. 50 Конвенції Суд призначив сплатити конкретно визначені суми як компенсацію судових витрат.

Обставини справи

30 квітня 1986 року п. Шмауцера зупинив поліцейський і виявив, що той вів автомобіль, не використовуючи ременів безпеки. 1 червня 1987 року Управління Федеральної поліції у Гразі оштрафувало його на 300 австрійських шилінгів і призначило 24 години ув'язнення за несплату штрафу, накладеного за порушення правил користування ременями безпеки, що передбачені розділом 3 (1) і (5) третьої поправки до Закону про дорожній рух. У лютому 1988 року Штирійський окружний уряд підтвердив це рішення, але зменшив суму штрафу до 200 австрійських шилінгів.

Заявник подав заяву до Конституційного Суду, спираючись, *inter alia*, на ст. 5, 6 і 8 Конвенції. 27 лютого 1989 року суд відмовився приймати скаргу для розгляду, обґрунтовуючи своє рішення тим, що немає ніякої надії на її успішне вирішення. Він послався на свій прецедент, згідно з яким накладення адміністративних штрафів за порушення правил користування ременями безпеки не є неконституційним і не порушує Конвенцію. Отож, справу передали на розгляд Адміністративному суду, однак заявник не продовжував у ньому ведення своєї справи.

Справа Умлауфта

16 жовтня 1987 року п. Умлауфта зупинила поліція і вимагала, щоб він пройшов дихальний тест на наявність у крові алкоголю. Однак він відмовився виконати цю вимогу. Того ж дня Бреґезьке районне управління оштрафувало його на 10 000 австрійських шилінгів на підставі розділу 99 (1) (b), узятого разом із частиною 5 (2) Закону про дорожній рух, і на 480 годин ув'язнення за несплату штрафу. Його апеляція до Ворерлберзького регіонального уряду була відхилена 19 січня 1988 року. Тоді заявник подав скаргу до Конституційного Суду, стверджуючи, *inter alia*, що наведені процесуальні дії не відповідають вимогам ст. 6 Конвенції. Він також оскаржив тип індикаторної трубки, що її використовували поліцейські. 14 жовтня 1988 року суд відмовився розглядати скаргу, обґрунтовуючи своє рішення тим, що нема ніяких підстав для її успішного вирішення. Тоді заявник пред'явив вимогу, щоб Конституційний Суд передав скаргу на розгляд до Адміністративного суду. 20 січня 1987 року останній відхилив її стосовно застосованої індикаторної трубки без дебатів сторін.

Справа Градінгера

1 січня 1987 року п. Градінгер, який вів автомобіль, збив велосипедиста, унаслідок чого той помер. Аналіз крові заявника показав наявність у його крові 0,8 грама алкоголю на літр.

15 травня 1987 року Сент-Полтенський районний суд обвинуватив його у вбивстві з необережності і засудив на 200 днів ув'язнення. Він визнав, що заявник справді вживав спиртне перед поїздкою, але не перевищив межу, порушення якої обтяжує відповідальність, що передбачена ч. 2 ст. 81 Кримінального кодексу.

16 липня 1987 року районне управління Сент-Полтена оштрафувало заявника на 12 000 шилінгів і ув'язнило на два тижні за несплату штрафу, накладеного за водіння у нетверезому стані (розділ 5 (1) і 99 (1) (a) Закону про дорожній рух). 27 липня 1988 року Регіональне Управління Нижньої Австрії відхилило апеляцію заявника.

Тоді п. Градінгер апелював до Конституційного Суду, який 11 жовтня 1988 року відмовив позивачеві в розгляді справи. 14 вересня 1989 року Адміністративний Суд відхилив

скаргу без усного розгляду.

Справа Прамшталера

10 листопада 1987 року Лієнзьке районне управління стягнуло з п. Прамшталера 50 000 австрійських шилінгів і ув'язнило на 50 діб за несплату штрафу, накладеного за те, що він не спорудив стіни, чого вимагав дозвіл, наданий йому 17 березня 1987 року (частина 52 (2), 53 (1) (а) Тірольського будівничого закону).

Заявник, представлений фірмою, яка тим часом уклала з ним договір про оренду власності, що стосується справи, апелював до Тірольського окружного управління. 22 березня 1988 року воно відхилило апеляцію.

Тоді заявник подав скаргу до Конституційного Суду, стверджуючи, *inter alia*, що було порушення ст. 6 Конвенції. 16 вересня 1988 року суд відмовився розглядати справу, обґрунтовуючи своє рішення тим, що немає ніяких підстав для її успішного вирішення. 14 вересня 1989 року скарга відхилена Адміністративним судом без усного слухання.

Справа Палаоро

16 листопада 1988 року Імстське районне управління оштрафувало п. Палаоро на 6 000 і 4 000 австрійських шилінгів за перевищення швидкості, що є порушенням частини 20 (2) і 52 (А) (10) (а) узяті разом із частиною 99 (3) (а) Закону про дорожній рух, а також позбавило його свободи на 10 і 8 діб за несплату штрафу. В грудні 1988 року Тірольська окружна влада відхилила скаргу, але зменшила розмір штрафу.

10 березня 1989 року Конституційний Суд, посилаючись на свій прецедент, відмовив заявникові в розгляді справи.

25 жовтня 1989 року Адміністративний Суд відхилив апеляцію п. Палаоро без усного слухання. *Справа Пфармайєра*

11 липня 1987 року Брегензьке районне управління оштрафувало п. Пфармайєра на 9 000 австрійських шилінгів за відмову пройти дихальний тест і ув'язнило на 360 годин за несплату цього штрафу, тобто за порушення частини 99 (1) (б) і частини 5 (2) Закону про дорожній рух. Його апеляція до Ворерлберзької окружної влади була відхилена в листопаді 1987 року.

23 березня 1988 року Адміністративний суд скасував листопадове рішення і передав справу до окружної влади, яка зменшила розмір штрафу. 10 березня 1989 року Конституційний Суд відмовив у розгляді справи, мотивуючи цю відмову відсутністю надії на успіх. На вимогу заявника справу було передано до Адміністративного суду для повторного розгляду. 10 листопада 1989 року суд відхилив справу без усного слухання, вказавши на те, що під його юрисдикцію не підпадає вирішення питання оцінки доказів.

Зміст рішення Суду

Суд зазначив, що, незважаючи на те, що порушені питання і подальші процедури по кожній справі належать до адміністративної сфери, однак усе ж таки є кримінальними за своїм характером. Крім того, штрафи, накладені на заявників, доповнювались наказами про їх арешт унаслідок несплати штрафу. Тому й застосовано ст. 6 Конвенції.

Суд зазначив, що скарги заявників стосувалися ст. 6, тоді як застереження уряду – лише ст. 5, а спеціальні примітки – тільки міри позбавлення волі.

Крім того, не до кожної справи застосовано ті закони, що вказані в застереженні. Це є достатньою підставою для того, щоб не застосовувати застереження.

Суд ще раз зазначив, що Конституційний Суд не мав «повної юрисдикції». Щодо правоздатності Адміністративного суду, то її сумісність із ч. 1 ст. 6 Конвенції повинна була визначати процедура кримінально-процесуального характеру щодо розгляду поданих скарг і також щодо належних характеристик судового органу, що має повну юрисдикцію». Останнє ураховує здатність, з усіх поглядів, анулювати, у питаннях факту і права, рішення нижчестоячого органу. Оскільки Адміністративний суд не має такої здатності, то його не можна розглядати як орган правосуддя у розумінні Конвенції. Отже, тут порушено ч. 1 ст. 6 Конвенції.

Справа Градгнєра

Суд наголосив на відсутності будь-якої правової «заяви», яка б заперечувала ст. 3 і 4 Протоколу № 7. Застереження не вказує на недопустимість дій, що їх не визнає Австрія. Отже, воно не відповідає вимозі ч. 2 ст. 64, а тому є юридично недійсним.

Суд відзначив, що ст. 4 Протоколу № 7 має на меті заборону повторення кримінального розгляду, зафіксованого в кінцевому рішенні. Отже, це положення не було використане перед порушенням нового процесу. У даній справі, беручи до уваги те, що рішення нових судових розглядів винесені пізніше, ніж вступив у силу Протокол № 7 (а саме: рішення Адміністративного суду від 29 березня 1989 року), умови відповідали застосуванню *ratione temporis*.

Суд, погоджуючись із Сент-Полтенським окружним судом, зазначив, що обтяжуючі обставини, вказані в ч. 2 ст. 81 Кримінального Кодексу, а саме вміст у крові алкоголю на рівні 0,8 і більше грама на літр, не стосуються заявника. З іншого боку, адміністративне управління у наказі про провадження справи заявника на підставі частини 5 Закону про дорожній рух стверджувало, що рівень алкоголю був достатній. Порушення відрізнялися не лише встановленими обставинами, а й (що більш важливо) характером і метою. Крім того, положення, передбачене в частині 5 Закону про дорожній рух, виражає лише один аспект правопорушення, що заслуговує покарання згідно зі ст. 81 п. 2 Кримінального Кодексу. І все ж, обидва оскаржені рішення ґрунтувалися на одному й тому самому правопорушенні. Отже, тут порушено ст. 4 Протоколу № 7.

Розглянувши заяви про компенсацію і повернення судових витрат та видатків більшості заявників, Суд присудив на відшкодування судових витрат і видатків, (відхиливши решту вимог) такі кошти:

1. Шмауцер:	70 000 шилінгів;
2. Умлауфт:	100 000 шилінгів;
3. Градінгер:	150 000 шилінгів;
4. Прамшталер:	100 000 шилінгів;
5. Палаоро:	100 000 шилінгів;
6. Пфармайер:	100 000 шилінгів.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.